

Türkiye'de yeni bulunan *Hyponomeuta padella* L. (*) ve *Carpocapsa (Cydia) pomonella* L. parazitleri

Zekiye İREN

Ankara Ziraat Mücadele Enstitüsü

1951 ve 1952 yılı *Hyponomeuta padella* L., ve *Carpocapsa pomonella* L., çalışmalarında *Diptera* ve *Hymenoptera*'lardan bazı parazitler elde edilmiştir. Bunlar teşhis için British Museum'a gönderilmiş, 1951 de gönderilenlerin teşhis neticeleri alınmış (**) 1952 de elde edilen parazitlerin teşhis neticeleri henüz gelmemiştir.

Hyponomeuta padella L., parazitleri :

1951 de bulunan parazitler Ankara'nın muhtelif semtlerinde bilhassa Kalaba köyü civarında kendi haline bırakılan yani mücadele tatbik edilmiyen bahçelerle, Ziraat Mücadele Enstitüsü elma ağaçlarında, Baraj yolunda söğütlerdeki *H. padella* puplarından elde edilmiştir.

Parazitlerin, pupların bütün iç kısmını yeyip geriye pup mahfazasını bıraktıkları, ağlara, elmalarda parazitlenmiş kozalara ve söğütlerde puplara kirli sarımsak bir renk verdikleri, müşahede edilmiştir. Ziraat

(*) Elma, söğüt, erik *Hyponomeuta*'ları teşhis için British Museum'a gönderildi, (1949-1950) numunelerin hepsinin de *Hyponomeuta? padella* L. olduğu bildirilmişti.

(**) Teşhiste kolaylık gösteren müesses ve Teşhisleri yapan, G.J. Kerrich, G. E.J. Nixon ve Van Emnden'e bilhassa teşekkür olunur.

Mücadele Enstitüsü Bahçesi ve Kalaba'da bir kaç bahçede elma ağaçlarındaki *H. padella*'larda parazitlenme %30-35, Baraj yolunda söğütlerdeki *H. padella*'larda da % 75-80 di.

Kültüre alınan parazitli larvalardan elde edilen erginler teşhis için British Museum'a gönderilmiş ve bunların *Ichneumonidae* familyasından *Herpestomus brunnicornis* Grav, *Pimpla turionellae* L. (= *Examinator* Fabr.), *Itoplectis maculator* Fabr olduğu öğrenilmiştir. Teşhisleri G. J. Kerrich tarafından yapılmıştır.

Beirne 1943 (1) İrlanda'da *Herpestomus brunnicornis* Grav'ın *Hyponomeuta* puplarının % 8 ini tahrip ettiğini, erginlerin Temmuz ortasında ve *Hyponomeuta* erginleriyle aynı zamanda çıktığını ve elde edilen parazitlerin % 75 inin erkek olduğunu, *Pimpla turionella*'nın *Hyponomeuta* puplarının % 2 sini parazitletiğini, erginlerin, yumurtaların konmasından üç hafta sonra ve *Hyponomeuta* kelebekleriyle aynı zamanda veya onlardan biraz daha geç çıktığını kaydediyor.

Literatürde *Pimpla examinotor*'ın çamlarda *Rhyacionia buoliana* Schiff. (2-3) *Dendrolimus punctatus* Walker (4) ve Gypsy moth Ly-

mantria (*Porthetria*) *dispar* L. (6) üzerinde bulunduğu kayıttır.

Carpocapsa (Cydia) pomonella L., parazitleri :

1951 de Ankara *C. pomonella* biyoloji ve mücadele denemeleri için ağaçlardan çuval kuşaklar yardımıyla toplanan tırtıl ve puplar laboratuvar ve bahçede kafeslerde kültüre alınmışlardı. Kültürde bir kısım puplardan muhtelif parazit erginlerinin çıktığı müşahede edildi. Bu nümuneler British Museum'a gönderilmiş ve teşhisleri yapılmıştır. Teşhislere göre bu parazitler :

Diptera'ların *Tachinidae* familyasından *Neoplectops* (= *Craspedothricha* End.) *veniseta* (Stein), diğer *C. pomonella* parazitlerine nazaran daha fazla miktarda bulunmuştur. 1952 de kültüre aldığımız 413 larvdan 48 adet ergin elde edilmiştir. Erginler *C. pomonella* pupunun baş kısmından oldukça muntazam bir delik açıp çıkarlar. Böyle *C. pomonella* pupları dikkatlice açılırsa önde muntazam fiçi şeklinde 2 - 2,5 mm. eninde 4 - 4,5 mm. boyunda parazit pupun mahfazasına rastlanır.

British Museum için de yeni olan ve Müessesemizde mevcut literatürde ismi bulunamıyan bu nev'in teşhisi van Emden tarafından yapılmıştır.

Hymenoptera'ların *Perilampidae* familyasından *Perilampus tristis* Mayr. (5) literatüre göre Avrupa ve Şimali Amerika'da *R. buoliana* muhtelif *Ichneumonidae*, *Tachinidae* ve *Braconidae*'lerin primer parazitidir.

Bizde *Ichneumonidae*, *Tachinidae* ve *Braconidae*'lerden *C. pomonella* parazitleri elde edilmiştir. *P. tristis*'in *C. pomonella*'nın primer paraziti mi yoksa bir hyperparazit mi (8) olduğu tesbit edilememiştir. Teşhisi G. J. Kerrich tarafından yapılmıştır.

Bergold ve Ripper (2) *C. pomonella* üzerinde bulunmakla beraber polifag bir parazit olduğunu yazmaktadırlar.

C. pomonella dan elde edilen diğer parazitler :

Braconidae familyasından *Agathis linguarius* Nees, G. N. J. Nixon, *Ichneumonidae* familyasından *Trichomma enecator* Rossi (5) ise G. J. Kerrich tarafından teşhis edilmişlerdir.

LİTERATÜR

1. BEIRNE B. P. : 1943 - The Biology and control of the Small Ermine Moths (*Hyponomeuta* spp.) in Ireland. R. A. E. A. 32 : 157-158.
2. BERGOLD G. and W. RIPPER 1937 - *Perilampus tristis* Mayr as a Hyperparasite of the Pine Shoot Tortricid, *Rhyacionia buoliana* R.A.E., A 25 : 593.
3. BUTOVİTSCH V. 1936 - Studies on the Pine Shoot Tortrix, *Rhyacionia Buoliana* Part I. R. A. E., A 25 : 262.
4. CHU (Joo-tso) : 1937 - Notes oan the Hymenopterous Parasites of the Pine Caterpillar *Dendrolimus punctatus* Walker in China : R.A.E., A 25:456.
5. CLAUSEN-CURTIS P. : 1940 - Entomophagous Insects 76, 215-218 McGraw-Hill Book Company INC. New York and London.

6. HEIL K.H. : 1937 - An Outbreak of the Gypsy Moth on the Rhine. - R.A.E.A. 26 : 234.
7. JACKSON D. J. : 1937 Host-selection in *Pimpla examinador* F. R.A.E.,A 25 : 767.
8. SWEETMAN HARVEYL. : 1936 - The Biological Control of Insects 260-267. Comstock Publishing Company, INC. Ithaca-New York.

SUMMARY

THE NATIVE PARASITES OF SMALL ERMINE MOTH AND CODLING MOTH LARVAE IN ANKARA (TURKEY)

The writer reviews the given literature at the end of this article and gives an account of her observation on the hosts and their parasites which were kindly identified by the specialists - (KERRICH, NIXON and EMDEN) of the British Museum.

She records %30 - 35 parasited pupae of *HYPNOMOMEUTA PADELLA* L. on apple and %70 - 80 on willow.

The parasites found on Small Ermine Moth are :

HERPESTOMUS BRUNNICORNIS
Grav.

PIMPLA TURIONELLAE L. (EXAMINATOR Fabr.)

ITOPLECTIS MACULATOR Fabr.

The parasites found on Codling Moth are :

NEOPLECTOPS (=CRASPEDOTHRICHA End.) **VENISETA** Stein.

PERILAMPUS TRISTIS Mayr.

AGOTHIS LINGUARIUS Nees.

TROCHOMMA ENECATOR Rossi,

The writer extends her gratitude to Drs. KERRICH, NIXON, EMDEN for the identification of the insect specimens.